

Tudi nekaj

Devet dolgih mesecev je poteklo, odkar je bilo devet tovarišev — učiteljev in učiteljic — odpuščenih iz državne službe. V teh dolgih devetih mesecih, se je marsikdo vprašal, kaj so ti učitelji napravili, da so zaslužili tako hudo kazn. In odgovor? Nič tako hudega, da so bili brez disciplinske preiskave vrženi na cesto... Disciplinski postopek bi dokazal, da so ti učitelji vršili svojo službo z vso veliko ljubeznijo, točnostjo in vestnostjo in da niso zakrivali nikakih dejanj, ki bi imeli za posledico — odpust iz državne službe.

Pred menoj leži seznam vseh odpuščenih tovarišev in tovarišic. Med njimi družinski očetje, ki so skrbeli za svoje družine, drugi, ki so skrbeli za onemogle starše, za mlajše bratce in sestre. Več je takih, ki imajo že več let službe, njihove službene ocene v zadnjih letih prav dobre in odlične. Tudi taki so med njimi, ki so se pridno udeleževali na kulturnem, gospodarskem in socialnem polju v prid narodu in državi. Za vse to so zaslužili odpust iz državne službe.

Naj se falanga uradništva zamisli v njihov položaj, ki z vsakim dnem postaja obupnejši, ker jim je odvzeta vsaka možnost eksistence, ki se v nejasnih oblikah še obupneja kaže v bodočnosti, posebno pa ker občutijo, da so bili postavljeni na cesto na podlagi podlih in neutemeljenih ovadb od strani faktorjev, ki so najmanj poklicani, da sodijo učiteljsvo.

Lahko trdim, da so ti učitelji bili postavljeni na cesto samo zato, ker so bili v svojem navdušenju preveč nacionalni in so bili v napotje krajevnim faktorjem, ki si žele imeti vso okolico v svojih rokah, da po mili volji zapovedujejo, ne da bi si kdo upal ugovarjati ali celo se jim zoperstavljati.

Vsi prizadeti, razen ene tovarišice, so vložili prošnje, takoj po odpustu, za ponovni sprejem v državno službo. Toda do danes ni ničesar rešenega, dasiravno je poteklo dokaj časa, da bi se vsem prizadetim vrnilo ono, česar jim je bilo odvzeto po krivici.

Sosič Tone,
bivši šolski upravitelj v Kokri.

75 letni življenjski jubilej tovariša Janka Rudolfa

Pa kakor se je oprijel šole, z isto vne-
mo se je posvetil tudi izobrazbi naroda na
prosvetnem in gospodarskem polju. Počitka
ni poznal.

Na Krasu ni ostal dolgo, kajti njegovo
srce ga je gnalo v solčno Vipavsko dolino. In
res, že po dveh letih je dobil učiteljsko me-
sto na Vrabčah, kjer je ostal 15 let. Tu si je
nakopal težko bolezen, ki je zahtevala težjo
in nevarno operacijo.

Od tu se je preselil na Slap pri Vipavi.
Tu je služboval pet let. Po hudih bojih, in-
trigah in nasprotjih, kot se je pač v tedanji
dobi nešteto krat dogajalo, je dosegel l. 1904.
mesto nadučitelja v Št. Vidu pri Vipavi, kjer
je ostal do upokojitve 1918.

Njegovo intenzivno delovanje na poklic-
nem in drugih popriščih se je v tej lepi, bla-
goslovjeni dolini prav dobro poznalo in je
tudi rodilo najboljše uspehe pri pouku in
obči izobrazbi in prebujanju naroda. Kot na-
predno narodno zaveden učitelj je moral po-
seben med vojno pretrpeti preganjanja, ka-
tera bi ga bila skoraj za las pahnila v ječo
ali ga morda veljala celo življenje.

Prestal je vse gorje. Kljub vsem tegobam
in častitljivi starosti je praznoval svoj visoki
jubilej čil na duhu in telesno krepak.

Jubilarej je bil vsekdar ljubezniv družab-
nik in zvest stanovski tovariš, med katerimi
se je vedno počutil najbolj srečnega.

Ob tej priliki mu izrekajo vsi njegovi
starejši in mlajši stanovski tovariši najiskre-
nejše čestitke, da bi dočkal tako čvrst in
zdrav še dokaj takih in še častnejših jubi-
lejev.

Naši Danili

V spomin † Danile Černigoj-Deklevoce.

Limbuš, 26. maja 1937.

Solze naše orosile so Tvojo svežo gomi-
lo. Nemo smo se poslovili od Tebe, ker so
tako želeli užalostiti Tvoji ostali.

Zato Ti posvečam na tem mestu, kar
sem nameraval storiti ob Tvojem zadnjem
domu.

Sinu dala si življenje,
ki je bilo Tvoja smrt.
Tebi dano bo vstajenje,
ko zacvete večni vrt.

Da, ko zacvete večni vrt — iz prispodobe
Tvojega življenja; saj je cvetoči maj postal
zibelko Tvojo, cvetoči maj Te je napotil v
zakonsko življenje, cvetoči maj pa je tudi v
venci in s cvetjem ozaljšal dom Tvojega ne-
skončnega počivališča.

Nikdo izmed nas se ni nadejal, da nas
boš zapustila v tako rani mladosti. Kot gren-
ka kaplja je kanila v pomladno razpoloženje
več o Tvoji nenadni ločitvi od nas. K tej
ločitvi, k Tvoji sveži gomili je prihitela Tebi
tako ljuba šolska mladež, kakor da bi hotela
oteti to ločitev, prihitela je, kakor da bi ho-
tela zajemati še in še zlatih Tvojih naukov,
prihitela je, kakor da bi si hotela za vedno

nasrkati sladkosti Tvoje ljubezni, prihitela je,
da Ti pokloni vsa svoja krvaveča srca, kot
plačilo za obilen Tvoj trud. Prihiteli smo to-
variši in tovarišice Tvoji, da bi kramljali s
Teboj še in še; prihiteli smo, ker Te tako
težko pogrešamo v svoji sredi.

Skoraj ne moremo verjeti, da se moramo
poslavljati od Tebe, ki si komaj zbrstela s
popjem. Bila si izmed najmlajših naših tova-
rišic, ki si nastopila trnjevo, toda častno pot
slovenskega učitelja. Zbrala si si ta poklic in
pokazala si velike darove, marljivost in veli-
ko vno, žal pa Te je prehitela smrt v času,
ko si bila v največjem poletu. Čudna so pota
usode, ker ne ravna po naših načrtih, usoda
gre po drugih, vekovitih in nam nevidnih na-
črtih. Kloneč božji Previdnosti, ne bomo iska-
li živga med mrtvimi, odmrli si nam, draga
tovarišica; v osamelosti bomo poglali v no-
vo rast, zgledajoč se ob Tvojem spominu.
Ostale so Tvoje čednosti, vrline Tvojega sr-
ca, ostala je Tvoja ljubezen, kar je močnejše
od smrti.

Presunjeni, globoko sočustvujemo s Tvo-
jimi ostalimi, se Ti zahvaljujemo in Ti bomo
ostali vedno hvaležni ter Ti želimo, da mirno
v Gospodu počivaš.

Ivan Ferk.

Poskus opazovanja vaškega otroka

Tov. Mirko Vauda, predsednik dru-
štva JUJ Maribor-levi breg, je predaval
pri društvenem zborovanju o poskusu
opazovanja vaškega otroka v njegovih
življenjskih slikah. Iz svojega obširnega
predavanja je povzel sledeče:

Kerschensteiner ugotavlja (v »Grund-
axiom des Bildungsprozesses und seine Fol-
gerungen für die Schulorganisation«): Iz-
obrazbo posameznika (individua) omogočijo
le one izobrazbene dobrine, čijih duhovna
struktura je celotno ali delno individualni
psihski adekvatna.

Torej:

1. Dajte tudi vaškemu otroku one iz-
obrazbene dobrine, ki ustrezajo njegovi du-
ševni strukturi!

2. Dajte mu učiteljev, ki so za svojo po-
sebno nalogo opremljeni s čim najboljšo
predizobrazbo in ki za to svojo nalogo pri-
našajo s seboj oni podvojeni eros, kateremu
Spranger (»Kultur u. Erziehung«) pravi »Lju-

bav do duhovnih vrednot in ljubav do raz-
vijajočih se duš, v katerih dremajo vrednotne
možnosti!«

3. Dajte tem učiteljem vse pogoje za stu-
panje primerno eksistenco in za tako potreben
mir in stalnost pri njihovem visoko odgovor-
nem in človeka izčrpačem vzgojnoučnem
delu, da bodo, srečno in zadostno povezani
na našo vas, lahko vzgajali na kmetsko gru-
do tako povezani vaški naraščaji!

4. Dajte tem učiteljem razumevajoče
predstojnike, ki ne bodo z istimi naočniki
motrili mesta in podeželja!

5. Dajte učne načrte, ki se ne bodo le
kvantitativno, ampak tudi kvalitativno razlo-
čevali od onih za mestno deco!

Stiska zve, da mladinoslovje in mladins-
ka psihologija energično posvetita v vsa do-
taknjena vprašanja, da tudi vaški otrok in
njegova duhovna struktura postane predmet
ljubavi in razumevanja polnega raziskovanja.

Kdor je za to sposoben in poklican, naj
bi pri tej nalogi sodeloval! In če g. profesor

Ozvald (»Duševna rast otroka in mladostni-
ka«) napoveduje, da »današnje prizadevanje
v psihologiji gre vedno bolj za tem ciljem,
doumeti in pa razrešiti tisto uganko, katere
je vsak poedini človek čestokrat samemu se-

bi in drugim«, velja to pač osobito za priza-
devanje psihološke spoznavne vasi in njenega
otroka!

Tu je osvojiti novo deželo, tu je opraviti
pionirsko delo!

Splošne vesti

IZPREMEMBA V UREDNISTVU.

Dosedanjemu uredniku »Učiteljskega to-
variša« Vekoslav Mlekužu je kralj. banska
uprava, na osnovi zadnjega odstavka § 81. za-
kona o ljudskih šolah, prepovedala nadaljnje
izvrševanje uredniških poslov. Zaradi tega je
odložil to funkcijo.

Upravni odbor sekcije je na svoji seji
imenoval za novega urednika Ivana Kocjan-
čiča.

Dosedanji urednik se najiskrenee za-
hvaljuje vsem sodelavcem za njihovo sode-
lovanje, a novi urednik jih naproša, da ostane-
jo tudi v bodoče zvesti sodelavci svojega
stanovskega glasila. Prosi tudi vse ostale to-
variše in tovarišice, da skušajo s svojimi pri-
spevki dvigniti ugled »Učiteljskega tovariša«.

SPREMEMBA V NADZORNEM ODBORU JUJ.

Ker je gospod Dragotin Igl, predsednik
nadzornega odbora JUJ, podal ostavko, se je
nadzorni odbor ponovno konstituiral. Nova
članica nadzornega odbora je tov. Zorka Ra-
dovanovič, predsednik je tov. Bora Pavlovič,
a podpredsednik tov. Viktorija Flere.

Vzrok ostavke tov. Igle je bolezen, zaradi
katere je moral vse izvenšolske posle opusti-
ti. V svojem dopisu naglašja, da kot član JUJ
ostane še nadalje na stanovski liniji.

Počitniško letovišče jugoslovenskega
učiteljstva osnovnih in meščanskih šol. Tudi
letos bo letovalo jugoslovensko učiteljstvo v
Igalu. Letovanje traja od 11. julija do 9. av-
gusta. Stari člani plačajo din 650,—, novi
din 750,— mesečno. Otroci rednih članov pla-
čajo: do 8. leta tretjino, od 8. do 14. leta po-
lovice navedene vsote. Poleg učiteljev se
sprejmejo v koloniji tudi njihovi sorodniki.
Člani dobe v koloniji stanovanje in hrano.
Vsak mora prinesiti s seboj blazino, ruho in
odejo. — Kolonija ima tudi svojega zdrav-
nika, ki vrši brezplačno zdravljenje. Predvi-
deni so izleti z avtom in parobrodom. —
Igalu leži 1½ km daleč od Hercegnovega. Po-
tuje se lahko po morju do Hercegnovega ali
z vlakom preko Mostarja. — Prijave sprej-
ma predsednik organizacije, Dragomir Su-
njevarič, upravitelj osnovne šole v Užički

Požegi. Vsak prijavljenec naj pošlje polovico
vsote naprej, obenem s prijavo; ostanek vpla-
ča, ko pride tja. Prijaviti se je do 20. junija.
Letuje se lahko ves mesec ali pol meseca.
Označiti treba v prijavi, koliko časa želi kdo
ostati in v kateri polovici meseca.

— Popravek. V »Učiteljskem tovarišu«
št. 41. od 27. maja t. l. je izšel v rubriki Uči-
teljski pokret tudi članek »Praktični učiteljski
izpiti«. Bili smo opozorjeni, da trditve v
tem članku, deloma ne odgovarjajo resnici,
deloma pa so močno pretirane. Rade volje
prinašamo ta popravek, ker nečemo nikogar
žaliti. — Prosimo dopisnike lista, da se v svo-
jih dopisih izogibajo vseh osebnih ostrin in se
drže le principielnega obravnavanja teh iz-
pitolov. — Uredništvo.

— Društvo upok. učiteljstva. Te dni so
člani prejeli položnice za tri smrtne primere
v aprilu in maju, in sicer Kalan Josipina 18.
aprila, Semolič Josip 4. maja in Kabaj Adela
20. maja. 1 član plača 19 din, 2 člana 37 din,
trije 55 din. — Zamudnikom se pripisujejo za-
ostanki od prejšnjih primerov na priloženem
lističu. Člani, katerih je pa prav malo, s pred-
plačili ne prejmejo položnic do tedaj, dokler
se krijejo primeri z že vplačanimi zneski. —
Ob tej priliki vabimo in pozivamo vse tova-
riše (ice), ko stopijo v pokoj, da prijavijo
svoj pristop v društvo. Jako visoko je nara-
slo to število zadnje leto: S tem povečate
svojem zapuščino, katere znaša pri sedanjem
število članstva 2100 din. Več pa ko bo nas,
tem večja bo tudi ta. V prvem letu upoko-
jitve znašajo vse pristojbine pristopa 21 din.
Posmrtnina za člana znaša 6 din, kateri pri-
spevek pa občni zbor po potrebi zviša ali
zniža po številu članstva. Tudi sedanja pra-
vila so že predložena v odobritev, katere so
v marsičem bolj ustrežajoča našim potrebam
in času glede pristopa v društvo. — Ne
odlagajte, da ne zamudite roka, ker po enem
letu je treba doplačati zamujene smrtne pri-
mere.

— Zahvala. Šolski upravitelj pri Sv. Roku
ob Sotli se najiskrenee zahvaljuje za 100 din,
ki jih je darovala gospa Apolonija Sekirni-
kova za našo revno dečo namesto venca na
grob rajnemu g. Martinu Penu.

Največja, najlepša izbira in skrajno nizke
cene spomladanskega volnenega blaga za
plašče, kostume, kompleje in obleke.
Pralno blago in čudovito lepe svile.
Za cenj. učiteljstvo posebne plačilne ugodnosti

A. ŽLENDER

manufaktura za dame in gospode
Ljubljana — Mestni trg 22

Kaj vse pišejo o učiteljstvu, šoli, prosveti in JUJ

— I Slabe šolske razmere v savski bano-
vini. Na področju savske banovine je bilo
lani 1867 osnovnih šol, letos pa jih je za 28
več. Med novimi šolami je 18 privatnih. Šol
pa je še vedno premalo, mnoge so tako pre-
natrpane, da hudo trpi pouk in da je tudi z
zdravstvenimi razmerami zelo slabo, so pa
nekateri kraji, kjer je šol sicer dovolj, a je
obisk šolarjev zelo nereden. V mnogih okra-
jih do 26 odstotkov šolo-obveznih otrok plo-
h ne hodi v šole. Samo v štirih okrajih ali sre-
zih se šola vsa šolo-obvezna mladina. Ti sre-
zi so: daruvarski, krčki, brodski in preloški.
V srezu Gračac ne hodi v šolo 26 odstotkov
šolo-obvezne mladine, v srezu Virginmost 19,
v srezu Glini 15, v samoborskem srezu 16, v
slunjskem 14, v stubiškem, pakrškem in zla-
tarskem 13, v županjskem pa 10 odstotkov.
Največ nepismenih prebivalcev je v Liki in
v Hrvatskem Zagorju. (»Jutro«, 1. maja.)

— I Delo za unifikacijo šolskih knjig v
ministrstvu prosvete se energično nadaljuje.
Manuskripti za jezikovno in historično sku-
pino, med katerimi se nahaja tudi famozna
srbsko-hrvatsko-slovenska slovnica, so sedaj
urejeni in so bili predloženi glavnemu pro-
svetnemu svetu, ki te dni zboruje v Beogradu.
Kr. bansko upravo za dravsko banovino za-
stopa v glavnem prosvetnem svetu šef pro-
svete g. Sušnik. Glavni prosvetni svet je se-
daj odredil za posamezne manuskripte cen-
zorje, ki bodo rokopise pregledali in oddali
svoje mišljenje, kateri se naj definitivno odo-
brijo in natisnejo. Podobno se bo postopalo
tudi pri učbenikih za osnovne šole. (»Jutro«,
1. maja.)

— I Krajevni šolski odbor v Laškem je pre-
povedal šolskim otrokom sokolski pozdrav
»Zdravo!«. Učiteljski zbor je dobil pri kon-
ferenci že zadevna navodila. (»Nova doba«,
28. maja.)

— I »Neodvisnost« o učitelju. List piše:
V vrstah inteligence zavzema učitelj svoj po-
seben položaj. Vržen je v sredino naše vasi
ali pa v industrijski kraj med delavce, čisto
edini intelektualce v tej sredini, je imel ne le
največ prilike, temveč tudi poklicno dolžnost,
da se nasloni na svojo najbližjo okolico. Radi
vzgoje in svojega nestalnega položaja pa je
često postal orožje v rokah sebičnih izkori-
ščevalcev naše vaskne in industrijske revščine.
nesigurnost in nestalnost na mestu in v služ-
bi, izigravan in razočaran nad raznimi narod-
nimi voditelji in političnimi klikami, se je pri-

blizal skozi stoletja izigravanemu kmetu in
delavcu. — Sledi nekaj agitacije za gibanje, ki
ga propagira »Neodvisnost«. (»Neodvisnost«,
29. maja.)

— I Neprimeren šolski sistem. Pravih šol
ni preveč, le šol, ki vzgajajo domisljajce, je
preveč. Mladino je treba vzgojiti v duhu, da
bo delala več in bolje kot starši in ne da ji
ne bo treba delati, ko bo imela spričevala v
žepu. Razen poklicne izobrazbe naj bi bila
izobrazba tudi taka, da se absolvent loti vsa-
kega dela, če je potrebno. Bolj važno kakor
znanje, je pa — volja. Volje na nobeni šoli
pri nas sistematično ne vzgajajo, voljo je pa
treba začeti razvijati pri otroku že s prvim
dnem, ko se rodi. Volja do dela je kapital,
ki ga molji in rja ne razje. — (Po predavanju
prof. Copic — »Ljudski glas«, 1. junija.)

— I Praktični gospodinjiski pouk bo uve-
den kmalu po vseh ljubljanskih dekljskih me-
ščanskih šolah. (»Slovenec«, 27. maja.)

— I Preimenovanje celjskih ljudskih šol.
Krajevni šolski odbor za Celje-mesto se ime-
nuje odslej »Krajevni šolski odbor za šolski
okoliš I.«, oni za Celje-okolico pa »Krajevni
šolski odbor za šolski okoliš II.« Šoli pa, ki
spadata v področje prvega krajevnega šol-
skega odbora, sta »državna dekljska ljudska
šola« in »državna I. deška ljudska šola«, biv-
ša okoliška deška šola pa »državna II. deška
ljudska šola«. (»Slovenec«, 27. maja.)

— I Moderna deška šola. V Pragi so usta-
novili moderno realno gimnazijo z individu-
alno vzgojo. Učilnica nima katedra. Učenci
pišejo z nalivnimi peresi, klopi ni, učenci se-
dijo pri mizah. Po stenah visijo tabele in na
njih je zaznamovano, kako učenec napreduje.
Katalog je vsakemu na razpolago. Napredek
je grafično zaznačen, prav tako vedenje, prid-
nost itd. Učenci imajo namesto knjig nekake
skripte. Učenci se navajajo na samostojnost
in praktičnost. Razred se vlada sam. (»Slove-
nec«, 27. maja.)

— I Prosvetno ministrstvo je odobrilo
150.000 din za pomoč pri graditvi šol v drav-
ski banovini. (»Slovenec«, 29. maja.)

— I Poskus samomora. Dva razreda šole
iz Griž sta se udeležila romanja k Sv. Mohor-
ju nad Laškom. Med učenci je bil tudi neki
deček iz Zabukovce, star 10 let. Ko je prišel
domov, je použil nekaj kruha, potem pa je
šel v bližnjo uto in se obesil. Našel ga je brat
in z umetnim dihanjem so ga obudili k živ-
ljenju. — Značilno.